

STÁT N Í O K R E S N Í A R C H I V C H E B

Název archivní pomůcky: Zemská organizace židovských žen WIZO
- místní skupina Cheb

Časové rozmezí: (1929) 1930 – 1938

Druh archivní pomůcky: inventář

Číslo listu JAF: 1171

Evidenční číslo pomůcky: 1441

Zpracovala: Jitka Mlsová Chmelíková

Místo: SOkA Cheb

Rok: 2005

OBSAH

Úvod	3
I. Vývoj původce fondu.....	3
II. Vývoj a dějiny fondu.....	3
III. Archivní charakteristika fondu.....	4
IV. Stručný rozbor obsahu fondu.....	5
V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky.....	6
Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha č. 2: Seznam zkratk	7
Inventární seznam	8

ÚVOD

I. Vývoj původce fondu

Fond obsahuje materiály týkající se ženského židovského spolku Zemská organizace židovských žen WIZO - místní skupina Cheb.

WIZO – Womens international zionist organisation – mezinárodní ženská sionistická organizace - byla založena v roce 1920. V Chebu vznikla o deset let později v září 1930, kdy byly scháleny její stanovy.

Cílem spolku bylo „*setkávání židovských žen a dívek za účelem šíření uvědomělého židovského národního smýšlení*“. S tím souviselo pořádání přednášek, literárních a uměleckých večerů. Dále sociální práce, podpora a zakládání sociálních institucí především určených péči o židovské děti v Československu i v zahraničí.

Ustavující generální shromáždění proběhlo 29. prosince 1930 v restauraci Heller. První předsedkyní spolku se stala Franciska Becková, zástupkyní Johanna Bleierová, zapisovatelkou Charlotte Theimerová a pokladní Adele Pergamenterová. Spolek fungoval celá třicátá léta až do roku 1938. Poslední generální shromáždění se konalo 23. března 1938.¹

Na podzim roku 1938 byli Židé z Chebu násilně vyhnáni a spolu se zánikem židovského osídlení zanikly i židovské spolky včetně původce fondu.

II. Vývoj a dějiny fondu

Před zpracováním se fond o rozsahu jednoho kartonu nalézal v SOKA Cheb. Celek byl nalezen při zpracování fondu Židovská náboženská obec Cheb (1851) 1862 – 1938 a byl z něj utvořen nový fond. Byl oficiálně převzat 4.10. 2004 pod přírůstkovým číslem

---

¹SOKA Cheb, Státní policejní úřad Cheb 1844 – 1938, inv. č. 206, kart.č. 14 – Jüdische Frauen Landesorganisation für Böhmen, skupina Cheb, 1930 – 1938.

136/2004. Zlomkovité písemnosti nenesou žádnou stopu původního uspořádání.

Jedná se o archiv spolku uložený spolu s jinými písemnostmi v synagoze, která byla centrem společenského a náboženského života místní židovské komunity. Část byla zachráněna za nejasných okolností v listopadu 1938 krátce předtím, než byla synagoga vypálena.

III. Archivní charakteristika fondu

Časové rozpětí fondu je (1929) 1930 – 1938. Rok 1929 v předsunuté závorce se vztahuje k inv.č. 12 - WIZO, Zemská organizace židovských žen, Praha (Landesorganisation jüdischer Frauen in Böhmen, Föderation WIZO in der ČSR) – kopie dopisů o průběhu dobročinných a společenských akcí a o výsledcích peněžních sbírek... a k inv.č. 15 -Přednášky – kopie korespondence s přednášejícími. Zakladatelky spolku spolupracovaly se Zemskou organizací WIZO již v roce 1929 a teprve na základě zájmu, který činnost WIZO vzbudila mezi místními sionisticky naladěnými židovskými ženami, byla v září 1930 založena místní skupina Cheb.

U následujících spisů je určeno datum vzniku pouze přibližně podle obsahu textu případně na základě srovnání s materiálem, u kterého byly nalezeny:

Inv.č. 9 - Rotes Kreuz, Vídeň, Rakousko – pohlednice, /1930 – 1938/.

Inv.č. 11 - Židovský Národní fond – seznam osob žijících v Izraeli, /1938/.

Inv.č. 33 - Báseň Paula Miesterecka „Die Uhr“, /1930 – 1938/.

Přestože byla podstatná část fondu zničena během tzv. Křišťálové noci 10. listopadu 1938, je důležité, že se zachovaly alespoň základní údaje o spolku. Jedná se především o poměrně velké množství různé vlastní korespondence se židovskými organizacemi a se svými členkami a podporovateli. Je důležitým zdrojem doplňujících informací o chebské židovské komunitě.

V průběhu prací na pořádání fondu nebyly žádné písemnosti určeny k vnitřní skartaci.

Při zpracování jsem vycházela ze struktury fondu Židovská náboženská obec Cheb (1851) 1862 – 1938, neboť původce fondu vedli lidé těsně spjatí se ŽNO. Rovněž druh dokumentů odpovídal struktuře zachovaných písemností ŽNO Cheb.

V části Styk se židovskými spolky a organizacemi jsou jednotlivé složky řazeny abecedně podle názvů a většinou v původním jazyce. V případě, že existovala česká varianta názvu spolku, je brána jako hlavní a německý název je uveden v závorce.

Fond obsahuje spisy a fotografie. Je rozdělen do dvou skupin na spisový a ostatní materiál. Spisový materiál obsahuje pouze část spisy, která je dále rozčleněna do 7 podskupin.

Vnitřní struktura fondu: inv. j.

I. SPISOVÝ MATERIÁL

a) spisy

Statutární záležitosti	1
Organizace činnosti	2 - 4
Finanční hospodaření	5 - 7
Styk se židovskými spolky a organizacemi	8 - 12
Kulturní, společenské, dobročinné akce	13 - 18
Sociální péče	19 - 32
Varia	33

II. OSTATNÍ MATERIÁL

a) fotografie

Fotografie F1, F 2	34 - 35
--------------------	---------

Materiály náleží do kategorie II. a jejich fyzický stav je uspokojivý. Nejsou nutné restaurátorské zásahy.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Jazyková charakteristika: Materiály jsou psané převážně německy. V korespondenci se Zemskou organizací židovských žen v Praze se objevuje v několika případech čeština.

Možnosti využití fondu: Fond obsahuje materiály využitelné pro zpracování historie židovského obyvatelstva v Chebu a jeho spolkového života.

V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky

Fond byl uspořádán a pomůcka sestavena Jitkou Mlsovou Chmelíkovou v říjnu roku 2005 ve Státním okresním archivu Cheb.

Cheb, 7. 10. 2005

Jitka Mlsová Chmelíková

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

SOKA Cheb, Židovská náboženská obec Cheb (1851) 1862 – 1938.

SOKA Cheb, Státní policejní úřad Cheb 1844 – 1938, inv. č. 206, kart.č. 14 – Jüdische Frauen Landesorganisation für Böhmen, skupina Cheb, 1930 – 1938.

Literatura

Gold, Hugo: Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a v přítomnosti, Brno-Praha 1934.

Chmelíková, Jitka: Osudy chebských Židů. Chebští Židé od 2. poloviny 19. století do současnosti, Cheb 2004.

Wilkowitsch, Armin: Fünfzig Jahre Kultusgemeinde, in: Egerer Jahrbuch 1920, s. 27 – 48.

Příloha č. 2: Seznam zkratk

WIZO - Womens international zionist organisation

ŽNO – židovská náboženská obec

Inv.č.	Obsah	Čas. rozsah	Ev.j.
--------	-------	-------------	-------

I. SPISOVÝ MATERIÁL

a) spisy

Statutární záležitosti

1	Kopie průvodního dopisu předsedkyně Gisy Schwabové k novým stanovám	1937	1
---	---	------	---

Organizace činnosti

2	Oznámení Policejnímu komisařství v Chebu o založení místní skupiny spolku	1930	1
3	Oznámení o konání generálního shromáždění Policejnímu komisařství v Chebu, uvítací řeč pro členky spolku	1930 – 1938	1
4	Pozvánka na zasedání představenstva, zápisy	1935 - 1938	1

Finanční hospodaření

5	Poděkování za příspěvky a dary, seznamy dárců	1935 – 1938	1
6	Objednávka odznaků WIZO	1936	1
7	Objednávka sionistické literatury, informace k zasílání darů a příspěvků	1937	1

Styk se židovskými spolky a organizacemi

8	Frauenliga für Frieden und Freiheit in der Tschechoslovakischen Republik, Praha – kopie dopisu ohledně členství	1934	1
9	Rotes Kreuz, Vídeň, Rakousko – pohlednice	/1930 – 1938/	1
10	Spolek pro bezplatné stravování israelitských dívek, Praha – složanka na příspěvky	1938	1

Inv.č.	Obsah	Čas. rozsah	Ev.j.
11	Židovský Národní fond – seznam osob žijících v Izraeli	/1938/	1
12	WIZO, Zemská organizace židovských žen, Praha (Landesorganisation jüdischer Frauen in Böhmen, Föderation WIZO in der ČSR) – kopie dopisů o průběhu dobročinných a společenských akcí a o výsledcích peněžních sbírek, žádosti o uveřejnění zpráv v židovských periodikách, pozvánka pro H. Steinerovou, zprávy o konání generálního shromáždění, akce týkající se podpory emigrace do Palestiny a informace o možnostech vzdělávání dívek v Palestině	1929 – 1938	1

Kulturní, společenské, dobročinné akce

13	Kopie žádostí o úřední povolení dobročinné akce „květinový den“ ve Františkových Lázních, poděkování za zapůjčení prostoru	1930 – 1936	1
14	Kopie žádostí o úřední povolení dobročinného tanečního večera v hotelu Continental v Chebu	1931 – 1937	1
15	Přednášky – kopie korespondence s přednášejícími	1929 – 1938	1
16	Koncerty komorní hudby – kopie korespondence s hudebníky	1933	1
17	Oslava svátku purim – kopie pozvánek a poděkování za účast a za podporu	1937	1
18	Oznámení Ředitelství loterie v Praze o výši výtěžku z tomboly a jejím dobročinném využití	1931	1

Sociální péče

19	Sbírka šatstva pro pomocnou akci v Podkarpatské Rusi - kopie korespondence	1931 – 1937	1
20	Nabídka propagace lázní úřadu starosty		

Inv.č.	Obsah	Čas. rozsah	Ev.j.
	ve Františkových Lázních za slevu pro členky WIZO	1938	1
21	Kopie blahopřání k narození dítěte	1932 – 1938	1
22	Kopie blahopřání ke confirmaci dítěte	1933 – 1938	1
23	Kopie blahopřání k narozeninám	1931 – 1938	1
24	Kopie blahopřání k zasnoubení a ke svatbě	1931 – 1938	1
25	Kopie blahopřání ke stříbrné a zlaté svatbě	1931 – 1937	1
26	Kopie vyjádření soustrasti s úmrtím	1930 – 1938	1
27	Kopie blahopřání k promoci	1936 - 1938	1
28	Kopie blahopřání dr. Baumlovi k 50. výročí promoce	1935	1
29	Kopie blahopřání rabínu dr. Schapirovi k úspěchům v novém působišti	1935	1
30	Kopie blahopřání Arminu Wilkowitschovi k 25. výročí ve funkci vrchního kantora	1931	1
31	Kopie blahopřání Ernstu Schickovi ke zvolení zástupcem předsedy ŽNO Cheb	1933	1
32	Kopie blahopřání Karlu Hellerovi k funkci komerčního rady	1934	1
Varia			
33	Báseň Paula Miesterecka „Die Uhr“	/1930 – 1938/	1

<u>Inv.č.</u>	<u>Obsah</u>	<u>Čas. rozsah</u>	<u>Ev.j.</u>
---------------	--------------	--------------------	--------------

II. OSTATNÍ MATERIÁL

a) fotografie

34	Černobílá fotografie Erwina Schwaba, manžela předsedkyně spolku, stojícího v ateliéru, 13,5 x 8,5 cm	1938	F 1
35	Černobílá fotografie portrétu Erwina Schwaba, manžela předsedkyně spolku, 6 x 3,8 cm	1938	F 2

12

Název archivní pomůcky: Zemská organizace židovských žen WIZO
- místní skupina Cheb

Časové rozmezí: (1929) 1930 – 1938

Počet evidenčních jednotek: 3

Z toho : kartony 1
jiné – fotografie 2

Počet inventárních jednotek: 35

Rozsah fondu v bm: 0,12

Stav ke dni: 7. 10. 2005

Fond zpracovala: Jitka Mlsová Chmelíková

Pomůcku sestavila: Jitka Mlsová Chmelíková

Počet stran: 12

Počet výtisků: 5

Pomůcku schválil: PhDr. Jaromír Boháč
ředitel SOKA Cheb
dne 7.10. 2005 – č.j. 639/05